

**A Magyarországi Szocialista Szövetséges
Tanácsköztársaság**

alkotmánya

*(Elfogadta a szövetséges tanácsok országos gyűlése
1919. június 23-án.)*

**A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanács-
köztársaság alkotmányának alapelvei.**

1. §.

A Tanácsköztársaságban a proletárság minden szabadságot, jogot és hatalmat kezébe vett, abból a célból, hogy megszüntesse a kapitalista rendet és a burzsoázia uralmát s ennek helyébe a szocialista termelési és társadalmi rendet tegye. A proletariátus diktaturája azonban csupán eszköz mindennemű kizsákmányolás és mindenfajta osztályuralom megszüntetésére és előkészítésére annak a társadalmi rendnek, amely nem ismer osztályokat és amelyben megszűnik az osztályuralom legfőbb eszköze, az állam hatalma is.

2. §.

A Tanácsköztársaság a munkások, katonák és földmivesek tanácsainak köztársasága.

A Tanácsköztársaság a kizsákmányolóknak semmiféle tanácsban helyet nem ad.

A munkások, katonák és földmivesek tanácsaiban a dolgozó nép hozza a törvényeket, hajtja azokat végre és bíraskodik azok megszegői fölött.

A proletárság a tanácsokban gyakorol minden központi és helyi hatalmat.

3. §.

A Tanácsköztársaság szabad népek szabad szövetsége.

A Tanácsköztársaság külpolitikája a világforgóradalom segítségével el akarja érni a dolgozók világának békéjét. Békét akar minden hódítás és hadikárpótlás nélkül, a dolgozók önrendelkezési joga alapján.

A világháborút előidéző imperializmus helyett

342

2/001
A Tanácsköztársaság a világ proletárjainak egyesülését, szövetségét, a dolgozók nemzetközi tanácsköztársaságát akarja. Ezért ellensége a kizsákmányoló háborúnak, a népek minden elnyomásának és leigázásának. Az osztályállam külpolitikájának eszközeit, különösen a titkos diplomáciát elveti.

A dolgozók jogai és kötelességei a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban.

4. §.

A Tanácsköztársaság arra törekszik, hogy a dolgozók társadalmának tulajdonába jusson minden termelő eszköz a kizsákmányolás megszüntetése s a termelés szervezése és fokozása érdekében. Ezért köztulajdonba vesz a kisüzem kereteit meghaladó minden mezőgazdasági, ipari, bánya- és közlekedési üzemet.

5. §.

A fináncetöke uralma azzal szűnik meg a Tanácsköztársaságban, hogy köztulajdonba mennek át a pénzintézetek és a biztosítóintézetek.

6. §.

A Tanácsköztársaságban csak annak van helye, aki dolgozik. A Tanácsköztársaság elrendeli az általános munkakényszert, ezzel szemben megállapítja a munkára való jogot. A munkaképteleneket, valamint azokat, akik dolgozni akarnak, de akiknek az állam munkát juttatni nem tud, az állam tartja el.

7. §.

A dolgozó tömegek hatalmának biztosítása, a kizsákmányolók hatalma visszaállításának megakadályozása érdekében a Tanácsköztársaság fölfegyverzi a dolgozókat és lefegyverzi a kizsákmányolókat. A Vörös Hadsereg a proletársaság osztályhadserege.

8. §.

A Tanácsköztársaságban a dolgozók véleményüket írásban és szóban szabadon nyilváníthatják, de megszünt a tőkének az a hatalma,

amellyel a sajtót a kapitalista gondolkodásmód terjesztésének és a proletáröntudat elhomályosításának eszközévé alacsonyította. Megszűnt a sajtónak a tőkétől való függése is. Minden noymtatvány kiadásának joga a munkásságé és a Tanácsköztársaság gondoskodik arról, hogy a szocialista eszme az egész országban szabadon terjedjen.

9. §.

A Tanácsköztársaságban a munkásság gyülekezési szabadsága teljes. Minden proletárnak jogában áll, hogy szabadon gyülekezessen és fölvonulásokat rendezhessen. A burzsoázia uralmának megtörésével elhárult a munkások szabad egyesülési joga utjából minden gát és a Tanácsköztársaság nemcsak megadja a munkásoknak és földmivéseknek a legteljesebb egyesülési és szervezkedési szabadságot, hanem egyesülési szabadságuk kifejlesztése és biztosítása céljából minden anyagi és szellemi támogatásban részesíti őket.

10. §.

A Tanácsköztársaság megszünteti a burzsoázia műveltségi kiváltságát és megnyitja a dolgozók előtt a műveltség tényleges megszerzésének lehetőségét. Ezért a munkások és földmivések számára ingyenes és a műveltség magas fokát nyújtó tanítást biztosít.

11. §.

A dolgozók igazi lelkiismeretszabadságát azzal védi a Tanácsköztársaság, hogy elválasztja teljesen az egyházat az államtól, az iskolát az egyháztól. Vallását mindenki szabadon gyakorolhatja.

12. §.

A Tanácsköztársaság a világ proletárjai egyesülésének gondolatát hirdeti és ezért minden külföldi proletárnak megadja mindazokat a jogokat, amelyek a magyar proletárt megilletik és fölhatalmaz minden helyi tanácsot, hogy a külföldi munkásokat kérelmükre magyar hono-

soknak nyilvánithassa.

13. §.

A Tanácsköztársaságban minden külföldi forradalmárnak menedékjoga van.

14. §.

A Tanácsköztársaság nem ismer faji vagy nemzeti különbséget. Nem tűri a nemzeti kisebbségek bármilyen elnyomását és nyelvük használatának bárminő korlátozását. Mindenki szabadon használhatja anyanyelvét és minden hatóság köteles a Magyarországon használatos nyelvek bármelyikén kiállított hozzátartozó beadványt elfogadni s mindenkit saját anyanyelvén meghallgatni és vele tárgyalni.

A tanácshatalom központi szervezete.

15. §.

A Tanácsköztársaságban a legfőbb hatalmat a szövetséges tanácsok országos gyűlése gyakorolja.

16. §.

A szövetséges tanácsok országos gyűlésének hatáskörébe tartozik minden nagyfontosságú állami ügy, de különösen

1. a Magyarországi Szövetséges Szocialista Tanácsköztársaság alkotmányának megállapítása és megváltoztatása;

2. az ország határainak megállapítása és megváltoztatása;

3. a hadüzenet és békekötés;

4. a nemzetközi szerződések kötése;

5. az államkölcsonök fölvétele;

6. a külső és belső politika legfőbb irányítása;

7. az ország területi beosztása;

8. a helyi tanácsok hatáskörének megállapítása;

9. a gazdasági élet egészének, valamint egyes ágainak általános irányítása;

10. a pénzrendszer, a mérték- és súlyrendszer megállapítása és megváltoztatása;

11. a Tanácsköztársaság költségvetésének megállapítása ;

12. a közterhek megállapítása ;

13. a véderő szervezetének megállapítása ;

14. a honosság jogának szabályozása ;

15. a közjogi, magánjogi és büntetőjogi törvényhozás ;

16. a közművelődési politika legfőbb irányítása ;

17. a bírászkodás szervezetének megállapítása ;

18. az általános vagy részleges amnesztia.

Minden olyan kérdés, amelyre nézve a szövetséges tanácsok országos gyűlése a hatáskörét megállapítja, a szövetséges tanácsok országos gyűléséhez tartozik. Ha a szövetséges tanácsok országos gyűlése nincs együtt, hatáskörét a szövetséges központi intéző bizottság gyakorolja.

Föltétlenül a szövetséges tanácsok országos gyűlésének hatáskörébe tartozik azonban :

a) az alkotmány megállapítása és megváltoztatása ;

b) a hadüzenet és békekötés ;

c) az ország határainak megállapítása.

17. §.

A szövetséges tanácsok országos gyűlését a szövetséges központi intéző bizottság évenként legalább kétszer hívja egybe.

18. §.

A szövetséges tanácsok országos gyűlését mindig össze kell hívnia a szövetséges központi

intéző bizottságnak, ha azt oly kerületeknek és városoknak tanácsai kérik, amelyeknek lakossága együttvéve az ország népességének legalább egy-harmadát teszi ki.

19. §.

A szövetséges központi intéző bizottság, melyet a szövetséges tanácsok országos gyűlése választ, leföljebb 150 tagból áll. A szövetséges központi intéző bizottságban az országban lakó minden nemzetnek lakossága számarányában van megfelelő képvisellete.

20. §.

A szövetséges központi intéző bizottság a szövetséges tanácsok országos gyűlésének együtt nem léteiben legfőbb intézője az ország ügyeinek; a legfőbb törvényhozói, végrehajtói és birói hatalmat gyakorolja.

A szövetséges központi intéző bizottság közvetlenül is részt vesz az állami ügyek intézésében. A népbiztosokon kívül tagjai közül kerülnek ki a népbiztosságok mellé rendelt és a népbiztosok munkáját kiegészítő és ellenőrző bizottságok. Ezeken kívül az intéző bizottság különleges föladatok végrehajtására tagjai sorából más bizottságokat is alakíthat és bizonyos föladatok elvégzésével egyes tagjait is megbízhatja.

21. §.

A szövetséges központi intéző bizottság irányítja a munkások, katonák és földmivesek tanácsainak, valamint az összes tanácsszerveknek működését. Gondoskodik a tanácsalkotmány gyakorlati megvalósításáról, végrehajtja a szövetséges tanácsok országos gyűlésének határozatait.

22. §.

A szövetséges központi intéző bizottság működéséről beszámol a szövetséges tanácsok országos gyűlésének. Jelentést tesz ott ugy az általános politikai és gazdasági helyzetről, mint az egyes fontosabb kérdésekről.

23. §.

A szövetséges központi intéző bizottság működéséért felel a szövetséges tanácsok országos gyűlésének.

24. §.

A szövetséges központi intéző bizottság választja meg a Kormányzótanácsot s annak elnökét.

25. §.

A Kormányzótanács tagjai a népbiztosok. A Kormányzótanács állítja a népbiztosokat az egyes népbiztosságok, illetőleg a Népgazdasági Tanács főosztályai élére. Több népbiztosság, illetve a

Népgazdasági Tanács több főosztálya élére egy népbiztos is állítható.

26. §.

A Kormányzótanács feladata a Tanácsköztársaság ügyeit a szövetséges tanácsok országos gyűlése, valamint a szövetséges központi intéző bizottság utasításainak megfelelően vezetni.

27. §.

A Kormányzótanács rendeleteket bocsáthat ki. Általában megteheti mindazt, ami az állami teendők gyors elintézéséhez szükséges.

28. §.

A Kormányzótanács rendeleteiről, határozatairól s fontos ügyekben tett intézkedéseiről haladéktalanul értesíti a szövetséges központi intéző bizottságot.

29. §.

A szövetséges központi intéző bizottság fölülvizsgálja a Kormányzótanácsnak, a Népgazdasági Tanácsnak és minden más népbiztosságnak rendeleteit, határozatait s intézkedéseit és joga van azokat megváltoztatni.

30. §.

Nagyfontosságú állami ügyekben a Kormányzótanács a szövetséges központi intéző bizottság előzetes utmutatása nélkül csak a rendkívüli sürgősség esetében intézkedhetik.

31. §.

A Kormányzótanács tagjai felelősek a szövetséges tanácsok országos gyűlésénk és a szövetséges központi intéző bizottságnak.

32. §.

Az egyes népbiztosságok a következők :

1. a Népgazdasági Tanács,
2. a külügyi,
3. a hadügyi,
4. a belügyi,

5. az igazságügyi,
6. a népjóléti és közegészségügyi,
7. a közoktatásügyi,
8. a német,
9. a ruszin.

33. §.

Az egyes népbiztosok népbiztosságuk hatáskörében, a Népgazdasági Tanács pedig a saját hatáskörébe tartozó kérdésekben rendeleteket és utasításokat bocsáthatnak ki. Elvi jelentőségű rendeletek kibocsátása előtt a Népgazdasági Tanács a Kormányzótanács hozzájárulását kéri ki. A Kormányzótanács a Népgazdasági Tanács és az egyes népbiztosságok rendeleteit megváltoztathatja.

34. §.

A Népgazdasági Tanács hatáskörébe tartozik a termelésnek és a javak elosztásának egységes irányítása, a gazdálkodást tárgyazó rendeletek kibocsátása és végrehajtása, ugyancsak a termelésnek, valamint az elosztást végső szerveknek műszaki és gazdasági ellenőrzése.

35. §.

A Népgazdasági Tanács főosztályai a következők:

- a) a termelés általános irányítása, anyag-gazdálkodás és külkereskedelem,
- b) a földmivelés és állattenyésztés,
- c) az ipari termelés technikai irányítása és üzemvezetés,
- d) pénzügyi gazdálkodás,
- e) közellátás,
- f) közlekedés,
- g) gazdasági szervezés és ellenőrzés,
- h) középítés,
- i) munkaügy.

A Népgazdasági Tanácsban levő népbiztosok a német és a ruszin népbiztos bevonásával alkotják a Népgazdasági Tanács elnökségét. Az elnökséget illeti meg a rendelkezési jog.

36. §.

A Népgazdasági Tanács választmánya legfőbb 80 tagból állhat. Ezekből 40 tagot a Szakszervezeti Tanács választmánya választ. A választmány ezen tagjai egyszersmind tagjai a szövetséges tanácsok országos gyűlésének. Ezenkívül a dolgozók egyéb testületei is választhatnak a Népgazdasági Tanácsba választmányi tagokat, a szövetséges központi intéző bizottság által meghatározandó számban és módon, akik azonban nem tagjai a szövetséges tanácsok országos gyűlésének.

37. §.

A Népgazdasági Tanács elnöksége a választmány véleményét minden fontosabb ügyben meghallgatja.

A választmány saját kezdeményezéséből is tehet az elnökségnek javaslatokat.

A helyi tanácsok szervezete.

38. §.

A szövetséges tanácsok országos gyűlésének tagjait a kerületi és városi tanácsok választják. A kerületi és városi tanácsok minden 50.000 lakos után egy tanácstagot küldenek a szövetséges tanácsok országos gyűlésébe.

39. §.

A falvak és városok ügyeit a munkások, katonák és földmivesek helyi tanácsai intézik. Általában abban a kérdésben, hogy valamely község falu-e vagy város, további intézkedésig a régi közigazgatási beosztás irányadó. Minden 6000 lakosnál kevesebbet számláló község azonban falunak, minden 25.000 lakosnál többet számláló község városnak számít még akkor is, ha a régi közigazgatási beosztás másképen rendelkezett.

40. §.

A falu tanácsába a falu dolgozó népe minden 100 lakos után egy tanácstagot küld. A tanács azonban nem állhat háromnál kevesebb és 50-nél több tágból.

41. §.

A városi tanácsba a város dolgozó népe a város minden 500 lakosa után egy tanácstagot küld. A városok 300-nál nagyobb taglétszámú tanácsot nem választhatnak. Budapesten a kerületek kerületi tanácsot alakítanak, amelybe a kerület minden 500 lakosa után egy tanácstagot küld. A kerületi tanács azonban legföljebb 300 tagból állhat. A kerületi tanácsok lakosságuk számának arányában küldenek tagokat Budapest 500 tagból álló központi tanácsába.

42. §.

A falusi és a városi tanács az ügyek közvetlen intézésére intéző bizottságot alakít. Az intéző bizottság a falvakban legföljebb 5, a városokban és Budapest kerületeiben legföljebb 20 tagból állhat. A budapesti központi tanács 80 tagú intéző bizottságot alakít, amelynek élén az öttagú központi elnökség áll. A központi tanács intéző bizottságának tagjai egyúttal tagjai a szövetséges tanácsok országos gyűlésének is.

43. §.

A falusi és városi tanácsok alakítják meg a járási munkás-, katona- és földmivestanácsot. A járási tanácsba úgy a falvak, mint a határos városok tanácsai minden 1000 lakos után egy tagot küldenek. A városok küldöttei azonban a járási tanács tagjainak legföljebb felét tehetik ki. Azok a városok, amelyek ugyanazon kerület (megye) több járásának területével határosak, minden járási tanácsba küldenek ki tagokat, de a városokból a járási tanácsba küldött tagok száma együttvéve nem lehet több a tanács felénél. A járási tanács tagjainak száma 60-nál nagyobb nem lehet.

44. §.

A járási tanácsok tagjait a városi tanács tagjai és a falusi tanácsok választási megbizottai választják. Minden falusi tanács egy választási megbizottat választ. A választást olyan járásban, amely várossal nem határos, a járás székhelyén,

olyan járásban pedig, amely egy vagy több várossal határos, a szomszédos legnagyobb városban kell megejteni.

45. §.

A járási tanács ügyeinek közvetlen intézésére legföljebb 15 tagu intéző bizottságot választ.

46. §.

A munkások, katonák és földmivesek kerületi (megyei) tanácsait a kerületben levő városi és járási tanácsok választják. A kerületben levő törvényhatósági jogu városok szintén küldenek tanácstagokat a kerületi tanácsba. Minden 5000 lakos után egy kerületi tanácstag választandó. A kerületi intéző bizottság határozza meg, hogy egy-egy város, illetőleg járás hány tanácstagot küld a kerületi, illetőleg a városi tanácsra. A kerületi tanács tagjainak száma 300-nál több nem lehet.

47. §.

A kerületi tanács az ügyek közvetlen intézésére legföljebb 40 tagból álló intéző bizottságot választ.

48. §.

A falusi, városi, járási és kerületi tanácsok hivatása az illető falu, város, járás, illetve kerület területén élő dolgozó nép gazdasági és kulturális jólétét mindenképen előmozdítani. Evégből minden helyi jelentőségű ügyben intézkednek és végrehajtják a fölöttes tanácsoknak és a népbizottságoknak hozzájuk utalt rendeleteit.

49. §.

A helyi igazgatásnak régebben főnnállott szervezete megszűnik. A hivataloknak és a közüzemeknek a tanácsok által átvett személyzete a tanácsok rendelkezése alatt áll. A hivatali és más középületek, amennyiben eddig is az illető helyi igazgatás céljait szolgálták, berendezésükkel együtt a tanácsok rendelkezése alá kerülnek.

50. §.

A tanácsok az ügyeket önmaguk tanácsülésben vagy pedig intéző bizottságaik, avagy egyéb szerveik útján végzik.

51. §.

A tanácsok hatáskörükben általános érvényű rendeleteket (szabályrendeleteket) bocsáthatnak ki; ezek a rendeletek a fölöttek tanácsok, a Kormányzótanács és a népbiztosságok rendeleteivel nem ellenkezhetnek. A szabályrendeletet meghozatala után azonnal be kell mutatni a közvetlen fölöttek tanácsnak, a kerületi és városi szabályrendeletet a Kormányzótanácsnak.

52. §.

A tanácsok állandóan megfigyelik, hogy a fölöttek hatóságok rendeletei beváltak-e a gyakorlatban. A hiányokra a fölöttek tanácsok, illetőleg a népbiztosságok figyelmét fölhevítik és nekik előterjesztést tesznek, ha megfigyelésük szerint fölöttek tanács vagy más hatóság szabályalkotására vagy intézkedésére van szükség.

53. §.

A tanácsok a lakosság élelmezési, egészségügyi, gazdasági, művelődési stb. szükségleteinek kielégítésére szolgáló közüzemeket és intézményeket tartanak fenn, újakat létesíthetnek és ilyenek létesítését a fölöttek tanácsnál indítványozhatják.

54. §.

A falvak, városok, járások és kerületek pénzügyeiket a Népgazdasági Tanács által megállapított rendelet keretében önállóan intézik.

55. §.

A tanácsok választják és bocsátják el a hivatalnokokat és egyéb szakmunkásokat, ideértve az eddigi igazgatás átvett személyzetét is.

A Tanácsköztársaság minden alkalmazottjának megbízása bármikor visszavonható.

56. §.

A tanácsok választják intéző bizottságikat és a fölöttes tanácsokba küldendő tagokat. A megválasztottak megbizását a tanács összes — azaz nemcsak az ülésen jelenlevő — tagjainak többsége bármikor visszavonhatja.

57. §.

A tanácsok által választott intéző bizottságok készítik elő és hajtják végre a tanácsok határozatait, végzik a közigazgatást, amennyiben az külön hatóság elé utalva nincs.

Az intéző bizottságok a tanácsnak föntartott ügyekben is megteszik ideiglenesen a halaszt-hatatlan intézkedéseket. A tanács az ilyen intézkedéseket hatályon kívül helyezheti.

Az intéző bizottság kezeli a vagyont és üzemeket, elnöke vagy az elnök helyettese és ezzel együtt egy bizottsági tag útján utalványoz a házipénztárra, továbbá ellenőrzi a hivatalnokokat, rendelkezik a karhatalom fölött.

59. §.

A tanács egyes ügyek intézésére szűkebbkörű szakbizottságokat küldhet ki, ezekbe a tanács tagjain kívül is beválaszthatók szakemberek.

Kerületekben, városokban és járásokban rendszerint a következő ügyekre alakítandók külön szakbizottságok (albizottságok): 1. gazdasági, pénzügyi és üzemi, 2. közüti és közforgalmi, 3. népjóléti, népmozgalmi és közegészségügyi, 4. lakásügyi, 5. közellátási, 6. közművelődési ügyek.

Ahol a helyi viszonyok indokolják, több albizottság összevonható vagy az ügyek intézése máskép csoportosítható.

A falusi tanácsok albizottságokra osztását mellőzni lehet.

59. §.

Az intéző bizottság a szükséghez képest albizottságokra oszlik vagy tagjai között az ügyek elintézését egyébként megosztja. Egyes ügyek önálló intézésére a bizottság egyes tagjai is kiküldhetők.

60. §.

A tanácsok havonként legalább egyszer rendszerülést tartanak, de szükség esetén az intéző bizottság határozata alapján vagy az ügyrendben megszabott számú tanácstag kívánságára rendkívüli ülést kell tartani.

Az intéző bizottság és a többi bizottság a szükséghez képest tartja üléseit.

61. §.

A tanácsok és bizottságok saját tagjaik közül maguk választják elnökeiket és ezek helyetteseit, akik a tanácskozást vezetik, annak rendjét fõntartják és a hatóságot kifelé képviselik. A jegyzõket a szükséges számban a hivatalnokok közül kell kirendelni.

Az igazgatás nyelvét a tanács által alkotott ügyrend állapítja meg. Az ülések rendszerint nyilvánosak. A tagok az ülésen megjelenni kötelesek. Indokolatlan elmaradásuk büntetését az ügyrend szabja meg.

A határozatokat, ha az ügyrend vagy külön szabály másképp nem intézkedik, egyszerű szó többséggel hozzák.

62. §.

A tanácsok gondoskodni kötelesek arról, hogy a felek ügyeikben minden formaság mellõzésével anyanyelvükön gyors és alapos fölvilágosítást nyerjenek; hogy a szóval elõterjesztett panaszok és kérelmek föl vételére megfelelõ közegek rendelkezésre álljanak; hogy a kérelmeket az érdekelt felek meghallgatása és az ügynek — lehetõleg a viszonyok közvetlen szemléletén alapuló — teljes tisztázása után, sürgétést be nem várva, a legrövidebb idõ alatt elintézzék és errõl a feleket kellõ módon értesítsék.

63. §.

A határozatok ellen az érdekelt felek részérõl rendszerint csak birtokon kívül és csak egyfoku panasznak van helye, amely 15 nap alatt a határozatot hozó hatóságnál írásban

vagy szóval terjeszthető elő és amelyet a közvetlen fölöttes hatóság vagy annak e célra kiküldött tanácsa intéz el.

64. §.

Az intéző bizottságok az őket kiküldő tanácsoknak felelősek. A falusi tanácsokat és intéző bizottságokat a járás tanácsa és intéző bizottsága, a járási tanácsokat és a 25.000 lakosnál kevesebb lakost számláló városok tanácsait és intéző bizottságaikat a kerületi tanács és intéző bizottsága, a kerületi tanácsokat és a 25.000 lakosnál többet számláló városok tanácsait és intéző bizottságaikat pedig közvetlenül a szövetséges tanácsok országos gyűlése, illetőleg a szövetséges központi intéző bizottság, valamint a Kormányzótanács ellenőrzik.

A fölöttes tanácsnak vagy intéző bizottságnak jogában áll az alárendelt tanács minden határozatát hivatalból megváltoztatni.

65. §.

Arra nézve, hogy milyen ügyek tartoznak a falusi, városi és járási, illetőleg kerületi hatóságok hatáskörébe, az a szempont szolgál irányadóul, hogy az ügy ellátása csak akkor tartozik a fölöttes hatóságok hatáskörébe, ha az ügy jelentősége akár területileg, akár az érdekelt népesség szempontjából az illető helyhatóság érdekkörét meghaladja, — hogyha továbbá az illető szükséglet célszerűen csakis szélesebb körben elégíthető ki. Kétség esetében a tanácsok mindazokat az ügyeket intézhetik, amelyeket az általuk fölváltott eddigi hatóságok intéztek.

A fölmerülő vitákat a szövetséges központi intéző bizottság, illetőleg a Kormányzótanács dönti el.

A választójog.

66. §.

A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban csak a dolgozó népnek van választójoga. Választók és tanácsstagokká választhatók nemre való tekintet nélkül mind-

azok, akik tizennyolcadik életévüket betöltötték és a társadalomra hasznos munkából élnek mint munkások vagy alkalmazottak stb. vagy olyan háztartási munkával foglalkoznak, amely az előbb említett munkásoknak, alkalmazottaknak stb. munkáját lehetővé teszi. Választók és választhatók továbbá a Vörös Hadsereg katonái, valamint a Tanácsköztársaságnak azok a munkásai és katonái, akik hasznos munkából éltek, de munkaképességüket egészben vagy részben elvesztették.

67. §.

Választók és választhatók más állam polgárai is, ha az előbbi szakaszban említett feltételeknek megfelelnek.

68. §.

Nem választók és nem választhatók:

- a) akik nyereség szerzése céljából bérmunkásokat alkalmaznak,
- b) akik munkánélküli jövedelemből élnek,
- c) kereskedők,
- d) lelkészek és szerzetesek.
- e) elmebetegek és gondnokság alatt állók,
- f) akiknek politikai jogai aljas indokból elkövetett bűncselekmény miatt föl vannak függesztve, annak az időnek tartamára, amelyet az ítélet megállapít.

69. §.

A szövetséges központi intéző bizottság minden városban, Budapesten pedig minden kerületben választási bizottságot állít föl a városi tanácsi választások intézésére. A falusi és járási tanácsi választások intézésére a szövetséges központi intéző bizottság a kerületi székhelyeken állít föl külön választási bizottságot, amelynek joga van nagyobb községekre vagy egész járásokra külön választási bizottságokat kinevezni.

70. §.

A szavazás a szavazatszedő bizottságok előtt titkosan, a jelöltek nevét tartalmazó listák leadásával történik. Azokat a jelölteket kell meg-

választottaknak tekinteni, akik a legtöbb szavazatot kapták.

71. §.

Azokban a falvakban és városokban, ahol a választók száma ezt megköveteli, több szavazatszedő bizottságot kell föllállítani.

72. §.

A szavazatszedő bizottságok tagjait a választási bizottság küldi ki.

73. §.

A szavazásról két példányban jegyzőkönyvet kell fölvenni. A szavazatszedő bizottság összes tagjai mindkét példányt aláírják.

74. §.

Minden szavazásról szóló jegyzőkönyvet az illetékes választási bizottságnak kell megküldeni.

75. §.

A választási bizottságok megállapítják a tanácsválasztások eredményét. Az eredmények megállapításáról két példányban jegyzőkönyvet vesznek föl. A jegyzőkönyv egy példányát megküldik a szövetséges központi intéző bizottságnak, amely felülbíráhatja a választási eredmények megállapítását és a szabálytalan választásokat megsemmisítheti.

76. §.

A falusi és városi tanácsok megválasztása után történik a járási, a járási tanácsok megválasztása után a kerületi, a kerületi tanácsok megválasztása után a szövetséges tanácsok országos gyűlése tagjainak megválasztása. Mindennemű választás érvénye fölött végső fokon a tanácsok országos gyűlése dönt. A tanácsok hat hónapra alakulnak.

77. §.

Uj szavazást kell elrendelni, ha annyian kérik, ahányan legalább egyharmadát teszik ki azoknak a választóknak, akik a korábbi választásnál

leszavaztak.

A választók ugyanazon a módon, ahogy a tanácsstagokat választották, új szavazással visszavonhatják ezek megbizását.

A költségvetési jog.

78. §.

A Tanácsköztársaságot pénzügyi politikájában kizárólag a dolgozók szükségleteinek fődözése vezeti. Nincs semmi tekintettel a munkanélküli jövedelemre.

79. §.

A Tanácsköztársaság szervei csak jóváhagyott költségvetés keretében szedhetnek bevételt és teljesíthetnek kiadást.

80. §.

A falu, a járás, a város és a kerület költségvetését az intéző bizottság javaslatára az illető helyi tanács, a Tanácsköztársaság költségvetését a Kormányzótanács, illetőleg a szövetséges központi intéző bizottság javaslatára a szövetséges tanácsok országos gyűlése állapítja meg.

81. §.

A helyi tanácsok költségvetése a közvetlen fölöttes tanács, a kerületi és a városi tanácsok költségvetése a Kormányzótanács, illetőleg a szövetséges központi intéző bizottság jóváhagyása alá tartozik. A fölöttes tanács megváltoztatási joga (64. §.) a költségvetést jóváhagyó határozat tekintetében is fennáll.

A jóváhagyó hatóság kivételesen megengedheti, hogy a költségvetésben meghatározott egyes kiadásokra előírányzott összegeket más célokra fordítsák és rendkívüli szükség esetében olyan kiadásokat is engedélyezhet, amelyekre a költségvetésben fődözet nincs vagy a fődözet nem elégséges.

A népbiztosságok utalványozásai tekintetében hitelátruházást, póthitelt vagy rendkívüli hitelt a Kormányzótanács engedhet; az ilyen engedélyt

a Tanácsköztársaság központi ellenőrző bizottságával haladéktalanul közölni kell.

82. §.

A helyi tanácsok költségeiket vagy a Tanácsköztársaság költségvetésében rendelkezésükre bocsátott összegekből fődözik, vagy azokból a bevételekből, amelyeket a szövetséges tanácsok országos gyűlése vagy a szövetséges központi intéző bizottság a tanácsok részére helyi szükségleteik fődözése céljából átenged.

83. §.

A Tanácsköztársaság a költségvetés betartását és általában a pénzügyi gazdálkodást három tagu központi bizottság által ellenőrzi.

A központi ellenőrző bizottságot a szövetséges központi intéző bizottság választja és csak a szövetséges központi intéző bizottságnak, illetőleg a szövetséges tanácsok országos gyűlésének felelős. A tanácsok és tanácsszervek számadásait bármikor saját közegeivel is megvizsgálathatja és minden tanácsot vagy tanácsszervet számadásra vonhat. Ellenőrzésének eredményéről a szövetséges központi intéző bizottságnak időnként jelentést tesz és előterjeszti a pénzügyi gazdálkodás rendje érdekében szükséges javaslatokat.

A nemzetek jogai a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban.

84. §.

A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságban élő minden nemzet szabadon használhatja nyelvét, ápolhatja és fejlesztheti nemzeti műveltségét. E végből minden nemzet, ha nem is él összefüggő területen, műveltségének fejlesztésére országos tanácsot alakíthat. Ez a szervezet nem bonthatja meg a területi alapon nyugvó tanácstervezetet.

A német és ruszin népbiztost a német, illetőleg a ruszin országos tanács választja. A német és a ruszin népbiztosság vezeti a német és a

ruszin országos tanácsok, valamint nemzeti kerületi tanácsok ügyeit.

85. §.

A tanácsrendszer következményeként a helyi igazgatást mindenütt annak a nemzetnek a dolgozói vezetik, amely nemzethez tartozó dolgozók az illető helyi körben többségben vannak. Ez a helyi igazgatás nyelvében is kifejezésre jut. A nemzeti kisebbségek is használhatják azonban a tanácsszervekkel való érintkezésben nyelvüket.

86. §.

Ahol valamely nemzet dolgozói több járásra kiterjedő összefüggő területen többségben vannak, önálló kerületeket kell alakítani.

Ahol valamely nemzet több kerületre kiterjedő összefüggő nagyobb területen többségben van, a kerületek nemzeti kerületté egyesülhetnek.

A nemzeti kerület központi tanácsába a kerületi tanácsok küldenek ki tanácsstagokat, minden 10000 lakos után egyet. A nemzeti kerület központi tanácsának, valamint intéző bizottságának nem lehet több tagja, mint a kerületi tanácsnak, illetőleg intéző bizottságának.

Az ekként egyesült kerületek a nemzeti kerület kapcsán részei a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaságnak. A nemzeti kerület tanácsa és intéző bizottsága fölöttes hatósága a nemzeti kerületben alakult minden helyi tanácsnak és intéző bizottságnak. A Tanácsköztársaság a nemzeti kerületek területével a nemzeti kerületek központi tanácsszervei útján érintkezik. A tanácsrendszer egyenes következménye, hogy a nemzeti kerületek tanácsai önállóan intézik a kérdéses kerületek beligazgatását, igazságszolgáltatását, közoktatását és közművelődését.

87. §.

A német többségű és ruszin többségű magyarországi összefüggő kerületeket a Tanácsköztársaság alkotmánya már ezuttal is német, illetőleg ruszin nemzeti kerületeknek ismeri el. A Tanácsköztársaság egyetemes érdekeit érintő

ügyekben a Tanácsköztársaság rendelkezései a nemzeti kerületekre is kiterjednek.

A nemzeti élettel összefüggő érdekek védelmére a német és a ruszin népbiztosságok közvetítő osztályokat létesítenek az egyes népbiztosságoknál és a Népgazdasági Tanácsnál.

88. §.

A Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság nem állja útját annak, hogy a felszabaduló területeknek népességük és gazdasági erejük folytán erre képes nemzetei a Tanácsköztársasággal szövetséges külön tanácsköztársaságokat alkossanak.

89. §.

Az alkotmánynak a nemzetek jogaira vonatkozó intézkedései csak az érdekelt nemzetek dolgozói országos tanácsainak hozzájárulásával változtathatók meg.